

Over de „Vrienden van het Gooisch Natuurreservaat” zou nog veel te vertellen zijn. Ik kan u aanraden, zoo'n vriend te worden. Het adres van den Penningmeester is Bothalaan 2, Hilversum, giro 262888. Minimum jaarlijksche contributie f 2,50. T.

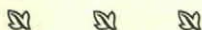
J. Z. TEN RODENGATE MARISSSEN. *Algemeene Plantenteelt*, achtste druk, bewerkt door D. S. HUIZINGA. (Groningen, J. B. Wolters' Uitgeversmaatschappij, geb. f 2,25).

Deze druk is in hoofdzaak gelijk aan de vorige. In den volgende druk, die wel niet lang op zich zal laten wachten, zou ik in Hoofdstuk V (Invloed van weersgesteldheid) wel iets meer willen vernemen over de beteekenis van den wind en over het belang van luwte en de mid-delen, om die te verkrijgen.

P. VAN BOXTEL. *Compendium der Dierkunde*. (Wassenaar, H. J. Dieben, 111 p. p. Prijs f 1,—).

Als „drilboekje” voor het eindexamen zou het nog beter zijn, wanneer de figuren uit het Leerboek, waar nu naar verwezen wordt, hier nog eens waren afgedrukt. Maar gemakzuchtige jongelui zouden dan misschien meteen het heele Leerboek links laten liggen.

Waarom krijgen de mieren, bijen en wespen in dit boek een extra beurt en waarom heelemaal geen uitstapje naar de palaeontologie? T.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Zijn Lijsterbessen giftig? Het zij mij vergund, deze vraag van Ir. F. T. Mesdag in het Juni-nummer van D. L. N. hier in ontkennende vorm te mogen beantwoorden.

De lijsterbes (*Sorbus aucuparia*) bevat evenals vele andere Rosaceeën een glucoside amygdaline, dat bij splitsing blauwzuur, benzaldehyd en glucose levert.

Mededeelingen in de litteratuur (Johannesen, 1890 en Otto, 1905) over vergiftigingen met lijsterbessen-eten waren voor Prof. Dr. L. van Itallie aanleiding een onderzoek in te stellen omtrent de giftigheid alsmede naar de hoeveelheid blauwzuur en sorbinezuur in de bessen aanwezig. (Pharm. W. 1905, p. 1057; Van Itallie-Bijlsma, Toxicologie, dl. 2, p. 547.)

Alleen in het zaad vond hij blauwzuur en wel in tien gr. zaadpoeder, overeenkomende met ongeveer 2000 bessen, niet meer dan 7,29 mgr. De hoeveelheid blauwzuur, die uit een bes kan ontstaan is dus uiterst gering. Bedenkt men dat de minimale dodelijke dosis voor blauwzuur 30—60 mgr. bedraagt, dan kan men hieruit afleiden welk enorm quantum bessen men zou moeten verorberen, wil van eenige vergiftiging sprake zijn.

Zou het mede in de bessen aanwezige para-sorbinezuur de oorzaak kunnen zijn? De hoeveelheid sorbinezuur uit 2,6 kg. bessen geïsoleerd bedroeg nog geen gram. Een muis, die met het voedsel deze hoeveelheid sorbinezuur werd toegediend, stierf na zes dagen.

Daarentegen bleven muizen en ratten, die met een mengsel van gekneusde lijsterbessen, meel en suiker werden gevoerd in het leven.

Op grond van de uitkomsten van deze onderzoekingen kan dan ook niet tot de giftigheid van lijsterbessen worden besloten. In de hoeveelheid, die eventueel zal gegeten worden, schuilt geen gevaar voor vergiftiging. Bovendien zal bij het koken ter bereiding van gelei etc. het amygdaline-splitsende enzym worden vernietigd en het mogelijk reeds aanwezige blauwzuur vervluchtigen.

Rotterdam, 14 Juli 1937.

J. A. SCHRAVESANDE
(Apotheker).

— Er moet toch een reden zijn voor het kwade gerucht van giftigheid, waarin hier te lande de lijsterbessen staan. Van heel lang geleden ($\pm$ 1897) heb ik zelf nog steeds de herinnering aan een dodelijk vergiftigingsgeval van een schooljongen, dat destijds met beslistheid aan het eten van véél lijsterbessen werd toegeschreven. De mogelijkheid bestaat natuurlijk toch, dat dit ten onrechte was. Ook toen reeds werd het betwijfeld, omdat anderen wel lijsterbessen hadden gegeten zonder kwade gevolgen.

De tegenstrijdigheid zou misschien kunnen worden veroorzaakt doordat onder de naam lijsterbessen ook andere soorten bedoeld worden dan alleen *Sorbus aucuparia*.

J. HEIMANS.

Klein Springzaad. Naar aanleiding van de vraag over vindplaatsen van Klein Springzaad (*Impatiens parviflora*), kan ik U mededelen, dat het zeer veel in de bossen achter „De Vlijt”

bij Kotten bij Winterswijk groeit. Mijn broer, die daar in het N.J.N.-kamp is, schreef mij dit.
Amsterdam, 22-7-1937.

RIK ROEGHOLT.

Klein Springzaad. Kort geleden vond ik een tweede vindplaats van *Impatiens parviflora*, hier in het Noorden en wel bij Helpman, gemeente Groningen, bij een oude boerderij.
Groningen, 10 Juli.

S. J. DIJKSTRA.

De Zevenslaper aan de Weser. Op grond van § 29 van de Natuurbeschermingswet van 18 Maart 1936 heeft de „Reichsforstmeister“ den regeeringspresident in Minden gemachtigd om in de Kreitsen Lubbecke en Minden over te gaan tot bestrijding van den Zevenslaper, die daar schadelijk optreedt, evenwel onder de bepaling dat de Zevenslapers niet met geheele uitroeiing worden bedreigd („unter der Voraussetzung das der Bestand des Siebenschläfers nicht gefährdet wird“).

Natuurlijk vind ik dit prachtig. Het ware te wenschen, dat onze jachtwet omtrent het „schadelijk gedierte“ ook zulk een bepaling bevatte. Dan zou het met onze marters beter gegaan zijn en hadden wij geen eekhoornplaag in onze bosschen te vreezen.

De moeilijkheid is alleen, om het juiste tijdstip af te mikken, waarop gevaar voor uitroeiing begint te bestaan en de bestrijding dient te worden gestaakt. Alweer een aansporing voor studie en onderzoek.

JAC. P. TH.

Ekster en hond. Vanmorgen heb ik een aardig geval met een ekster meegemaakt. Ik ging vroeg met m'n hond Bob wandelen en kwam in het Scharweyder bosch een juist uitgevlogen eksterfamilie tegen. Een jong was nog weinig vlug en viel uit een eikje op den grond. Bob er op af. Een oude ekster liet zich voor den hond op den grond vallen, de hond op die ekster af; tijdig vloog de ekster op, om 10 meter verder weer op den grond te vallen; de hond hem na. Zeker 150 m hield de ekster dat spelletje vol, toen vloog hij in een boom en schold de hond uit. Daarna ging hij naar het jong terug, dat onder de hand met veel moeite zich weer in een eikje had gewerkt.

Zeist, 29 Mei 1937.

C. M.

Een Pestvogel in de Volière. — Heeft U ook de zwerm pestvogels in Uw tuin gehad, Mijnheer B.?

— Ja, ja! Ik heb ze tweemaal gezien; eerst vier en een paar dagen later zeven. Mijn buurman vertelde, dat hij er dertien tegelijk had gezien! Stel je voor, dertien van die ongeluksboden!

— Ik heb er één gevangen, met een klepkooitje. Hij zit nu in mijn volière. Maar nu zit ik er mee, om hem in 't leven te houden. Ik denk er over, om hem maar weer te laten vliegen.

— Wat voer geeft U hem?

— Sluis' universeel vogelvoeder.

— Neemt-ie dat?

— Ik weet het niet. Ik heb hem er niet van zien eten; wel een paar bessen van mijn Cotonaster. Maar die zijn nu op. Ik wou, dat ik maar meer van die bessen kon krijgen.

— Wel, probeert U eens, of hij gedroogde bessen lust. Mij dunkt, dat zal wel gaan.

— Gedroogde bessen, zei U; maar hoe kom ik daar aan?

— Bij den kruidenier!

— ???? Hè????!

— Ja, zeker! Krenten en rozijnen; dat zijn toch immers gedroogde bessen!

— U hebt gelijk; ik zal ze meteen laten halen.

Twee dagen later: — Wel, is de krentenproef geslaagd?

— Prachtig, hoor! Krenten en rozijnen; hij lust ze heel graag. En ik ben blij, dat U zoo'n goed advies hebt gegeven. Gaat U eens even mee? Dan kunt U hem zien smullen.

Vier maanden later: — Nu moet U toch weer eens komen kijken. De pestvogel wordt nu gevoerd door een roodborstje. Die geeft hem nu en dan een meelworm!

— Verbazend aardig! Maar apropos, ik wilde hiervan wel een berichtje opzenden naar „De Levende Natuur“. Vindt U goed, dat ik daarbij Uw naam noem?

— O, zeker! Niets geen bezwaar! En mocht er soms iemand willen komen kijken, dan is dat erg best!

* * *

Uit het bovenstaande blijkt, dat deze pestvogel zich uitstekend thuis gevoelt in zijn ruime volière. Voor wie belang mocht stellen, volgt hier het adres: de Heer LOUIS STIENS, Muziek-leeraar, H. Burgerstr. 16, Beverwijk.

B. BOON.

AANGEBODEN:

Wild flowers by Homer D. House. Groot formaat werk over de in het wild levende planten der U.S.A. Geheel nieuw. 364 gekleurde foto's met beschrijving en determinatietabellen f 7.50. Adres: M. DE KONING, Ernst Casimirlaan 66, Arnhem.